

Forskningsprogrammet för det arktiska området

2014 – 2018

Programbeskrivning

Förord

År 2011 framförde Finlands Akademis forskningsråd för biovetenskap och miljö ett förslag till ett initiativ om ett forskningsprogram för det arktiska området. Initiativet fick stöd av alla forskningsråd vid Akademien. Akademiens styrelse beslutade sedan vid sitt möte på hösten 2012 att inleda beredningen av forskningsprogrammet.

Den 24 april 2013 tillsattes en beredningsgrupp för att planera forskningsprogrammet. Gruppens ordförande var professor Mari Walls (forskningsrådet för biovetenskap och miljö) och vice ordförande var professor Juha Pekka Lunkka (forskningsrådet för naturvetenskap och teknik). Gruppens medlemmar var professor Atte Korhola (forskningsrådet för biovetenskap och miljö), professor Pirjo Markkola (forskningsrådet för kultur och samhälle) och professor Anneli Pohjola (forskningsrådet för hälsa). I gruppen ingick även experter från Akademiens förvaltningsämbete: vetenskapsrådgivarna Kustaa Multamäki och Hanna Pikkarainen, ledande vetenskapsrådgivarna Jussi Lindström och Merja Kärkkäinen, programcheferna Tuula Aarnio och Mikko Ylikangas samt projektsekreterare Sanna Hytönen.

Vid beredningen av programmet beaktades forskningsrådets synpunkter och hördes utomstående experter från ett flertal organisationer. I oktober 2013 ordnade Akademien en forskarverkstad i anknytning till programberedningen. Bland de inbjudna deltagarna fanns forskare samt representanter för intressentgrupper och slutanvändare. Deltagarna fick som uppgift att kommentera Akademiens utkast till forskningsprogrammets programbeskrivning, programmets mål och dess teman samt att identifiera viktiga informationsbrister och forskningsbehov. Akademien utnyttjade kommentarerna och responsen vid den slutliga bearbetningen av programbeskrivningen och vid avgränsningen av programmets teman.

Akademiens styrelse beslutade om programmets finansiering i höstas 2012; finansieringen hör till Akademiens bevillningsfullmakt för 2014. Forskningsprogrammet ska enligt planerna genomföras under fyra år. Beslut om eventuella tilläggsutlysningar efter 2014 års utlysning fattas senare, på förslag av programmets ledningsgrupp.

1. Bakgrund

Betydelsen av och intresset för det arktiska området har ökat kraftigt under de senaste åren. I synnerhet klimatförändringen och dess inverkan i nordliga regioner har påverkat denna utveckling. Klimatförändringens framfart syns för tillfället och i framtiden starkast just i arktiska områden. I dessa områden är den naturliga klimatväxlingen stor och man har uppskattat att medeltemperaturen i Arktis kommer att öka dubbelt så mycket som den globala medeltemperaturen¹. Människor, gemenskaper, naturen och dess växter och djur måste lära sig att anpassa sig till klimatförändringens effekter. Intresset för arktiska områden har ökat också på grund av geopolitiska orsaker. Det varmare klimatet gör att havsisen och inlandsisen smälter, vilket i sin tur gör att man kan bättre utnyttja gas- och

¹ Science 324 (2009): 1175–1179

oljetillgångarna till havs och mineraltillgångarna på land. Enligt en uppskattning finns över 10 procent av världens oupptäckta oljeresurser och nästan en tredjedel av naturgasen i regionen, och merparten just till havs². Ett varmare klimat innebär också att det blir lättare att dra ekonomisk nytta av mineraltillgångar i arktiska områden såsom norra delarna av Kanada och Grönland samt Eurasien. De ökade möjligheterna för sjötrafik genom Nordostpassagen och Nordvästpassagen i och med havsisens avsmältning ökar också utnyttjandepotentialen av naturtillgångar och framhäver den geopolitiska betydelsen av det arktiska området. I och med denna ökade betydelse har också många icke-arktiska länder trappat upp sin synlighet i den arktiska regionen och på olika politiska forum. I maj 2013 antog Arktiska rådet sex nya medlemmar med observatörsstatus: Kina, Indien, Italien, Japan, Singapore och Sydkorea. Också Europeiska kommissionen har ansökt om observatörsstatus i rådet.

I och med globaliseringen av världsekonomin och den ekonomiska tillväxten i utvecklande länder har efterfrågan på energi och råvaror ökat kraftigt. Samtidigt har jakten på och utnyttjandet av både energi och mineraltillgångar i Arktis ökat avsevärt. Det är dock svårt att utnyttja de arktiska gas-, olje- och mineraltillgångarna till havs och på land – det finns många allvarliga miljörisker som måste beaktas. Också den naturbaserade turismen ökar i den arktiska regionen. Inverkan av utnyttjandet av naturtillgångar, turism och annan rekreationsanvändning samt byggandet av därtill hörande infrastruktur syns också i finska Lappland, som håller på att genomgå en strukturell samhällsförändring. Detta inverkar starkt på områdets miljö, både den naturliga och den mänskliga miljön, och på traditionella näringsgrenar som är viktiga för områdets kulturella identitet, såsom renskötsel och fiske. Den strukturella förändringen rör egentligen alla näringsgrenar och mer allmänt möjligheterna att försörja sig i nordliga områden. Människans verksamhet, och de miljörelaterade och strukturella förändringarna är sammanflätade med varandra och påverkar varandra på många sätt. Mänsklig verksamhet kan leda till bestående miljöförändringar i den ömtåliga arktiska miljön. Alla arktiska länder är överens om att naturtillgångarna i Arktis måste utnyttjas på ett ekologiskt och socialt hållbart och säkert sätt.

Hållbar utveckling består av ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet. En hållbar användning av naturtillgångar förutsätter ett gediget mångvetenskapligt kunskapsunderlag samt identifiering och förutsägande av risker. I Arktis representerar forskningen en viktig samhällelig dimension. Forskningskunskap behövs bl.a. som stöd för regional planering, planläggning, tillståndsprocesser, lagstiftning och frågor kring ekonomi, utbildning, kultur, tjänster och hälsa samt sociala levnadsförhållanden, förändringar i gemenskap och beslutsfattande. Denna kunskap behövs för att hållbart och rättvist kunna hantera den dynamiska förändring som sker i området³. Det är till stor del fråga om hurdan nordlig och arktisk karaktär olika processer och lösningar genererar.

De arktiska länderna har under de senaste åren satsat starkt på arktisk forskning och olika utredningar såväl nationellt som inom internationellt samarbete. Exempelvis NordForsk håller på att bereda ett samnordiskt forskningsprogram om Arktis. Meningen är att programmet ska inledas 2014. Norges forskningsråd har en arktisk strategi och relaterat forskningsfinansieringssamarbete med ryska finansärer. I februari 2013 publicerades USA:s arktiska forskningsplan för åren 2013–2017. Också den kanadensiska regeringen investerar aktivt i forskningsstationer i Arktis:

² IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) Fourth Assessment Report: Climate Change 2007

³ Dessa principer har fastställts i alla arktiska länders strategier samt i Arktiska rådets handlingar.

forskningsstationen Canadian High Arctic Research Station (Nunavut) inleder sin verksamhet 2017. I Storbritannien pågår i sin tur ett femårigt arktiskt forskningsprogram (2010–2015). Den arktiska forskningen kommer också att ingå i EU:s nya ramprogram för forskning och innovation Horisont 2020.

Arktiska frågor är viktiga för Finland som ett arktiskt land och för finländare som ett arktiskt folk. Finländarna utgör nästan en tredjedel av de människor som bor norr om den 60:e breddgraden. Målen för Finlands arktiska politik fastställdes för första gången 2010 i Finlands arktiska strategi. Regeringen beslutade redan 2012 att se över strategin, vilket bevisar hur snabbt utvecklingen sker i den arktiska regionen och hur viktiga arktiska frågor anses vara för landet. Den nya strategin godkändes i augusti 2013.

Behovet av arktisk forskning och betydelsen av att utnyttja mångsidig kunskap har konstaterats i den nya strategin.

Arktis är föremål för kraftig förändring. För förståelse av förändringen, anpassning till den och även för utnyttjande av förändringen har Finland spetskompetens och -kunnande. Att upprätthålla och utveckla kompetensen och forskningen är av största vikt. Finland strävar efter en status som mönsterland för arktisk kompetens både i fråga om forskning och ansvarsfullt kommersiellt utnyttjande av kompetensen. [...] Förståelsen av klimatförändringens globala konsekvenser, hållbar användning av arktiska naturtillgångar och identifiering av de speciella krav som miljön ställer i all arktisk verksamhet står i centrum för vår arktiska politik.

Den förändring som sker i Arktis hänför sig i synnerhet till klimatförändringen, utnyttjandet av naturtillgångar och markanvändningen. Till dessa hänför sig samtidigt de utmaningar som orsakas av migration och en åldrande befolkning. Den pågående förändringen rör i stor utsträckning också de förändringar som sker i livsstilar, kulturen, identiteter och politiken. Till exempel klimatförändringens följdverkningar är ett resultat av ett samspel mellan flera olika komponenter. För att eventuellt kunna vidta förbättringsåtgärder och utarbeta anpassningsstrategier krävs att man identifierar dessa mekanismer och processer. För att dessutom kunna ta fram tillräckligt mångsidig forskningskunskap krävs mång- och tvärvetenskaplig forskning på lång sikt. Finland har en lång tradition inom arktisk forskning såväl vid högskolor som vid forskningsinstitut. Vi har också utvecklat fungerande arktiska forskningsinfrastrukturer som kan utnyttjas i stor skala. Den forskning som bedrivs i Finland, i synnerhet i fråga om miljöns tillstånd och uppföljning av förnybara naturresurser, håller med sitt forskningsmaterial som insamlas under långa perioder hög internationell klass.

Finlands Akademis forskningsprogram för det arktiska området ska för sin del stärka den finländska arktiska forskningens ställning internationellt och hjälpa finna nya forskningsriktningar och därigenom nya lösningar. Programmet inleds vid en mycket lämplig tidpunkt, eftersom det främjar nätverksbildning mellan forskare och forskargrupper samt samarbete med andra internationella forskningsprojekt.

Forskningsprogrammet överensstämmer med Akademiens strategiska mål och ansluter sig även centralt till målsättningarna i regeringsprogrammet. Ett av åtgärdsförslagen i Finlands arktiska strategi (2013) är att Akademien ska inleda ett arktiskt forskningsprogram för att garantera och stärka landets

omfattande forskningsexpertis inom arktiska frågor. I förslaget framhävs mångvetenskaplig och interdisciplinär forskning samt internationellt forskningssamarbete. Enligt Finlands Akademi styrelses riktlinjer ska temana för Akademiens forskningsprogram överensstämma med de stora utmaningar som styrelsen definierat:

- klimatet och miljön i nordliga områden
- hållbar energi
- interkulturell dialog
- en hälsosam vardag för alla
- lärande och kunnande i mediesamhället
- en åldrande befolkning.

Temana för forskningsprogrammet för det arktiska området motsvarar flera av dessa utmaningar.

2. Forskningsprogrammets mål

De primära målen för forskningsprogrammet för det arktiska området är att

- ta fram ny forskningskunskap om den arktiska regionens mångfasetterade förändringsprocesser och de faktorer som inverkar på dessa
- stärka långsiktigt högklassig, tvärvetenskaplig och problemcentrerad arktisk forskning i Finland
- sprida ny forskningskunskap som stöd för beslutsfattare, intressentgrupper och medborgare.

Programmet har också som mål att

- föra samman splittrad forskningskapacitet, specialkompetens och data för mångvetenskaplig arktisk forskning
- främja interdisciplinärt samarbete inom arktisk forskning
- stödja internationell nätverksbildning inom finländsk arktisk forskning och därmed främja forskares möjligheter att effektivt utnyttja forskningsinfrastruktur
- stärka Finlands ställning som en framstående expert inom internationell arktisk forskning
- utnyttja och insamla forskningsdata för att ta fram svar på stora utmaningar.

Ett särskilt mål för forskningsprogrammet är att stärka den arktiska forskningens interdisciplinära och mångvetenskapliga approach.

Forskningsprogrammet siktar till att skapa ett kunskapsunderlag som kan ytterligare stärka expertisen i fråga om arktiska förhållanden när det gäller centrala samhällsfrågor. Exempel på sådana frågor är

- forskningsbaserade lösningar inom energieffektivitet och ren teknik
- kontinuerlig uppföljning och fjärrhantering av den arktiska miljön och infrastrukturen
- snöhantering
- isbrytning och oljebekämpning samt modellering med anknytning till havsis

- elektroniska social- och hälsojänster samt fjärrmedicin
- förståelse av interaktionen mellan kultur och miljö
- funktionella material
- hantering av stora datamängder och relaterad serviceutveckling.

3. Temaområden

Den arktiska regionen utsätts för kraftiga förändringar i fråga om klimatet, miljön, geopolitiken, ekonomin och sociokulturella omständigheter. Förutsättningarna för ett gott liv för arktiska medborgare utgörs av faktorer såsom hembygdsrätt och de möjligheter som denna rätt erbjuder i förändrande förhållanden. I forskningsprogrammet framhävs ett syfte att förstå och strukturera de mångskiktade förändringarna och olika tidsintervaller. Programmet kan bidra till att stärka ett systemiskt perspektiv som känner igen beroendeförhållanden mellan människan, miljön och strukturer. Behovet av vetenskaplig kunskap om hur det arktiska områdets förändringar kan hanteras är framtidsorienterat och går parallellt med en historisk förståelse av förändringarna.

Centralt i forskningsprogrammet är att utforska och förstå de faktorer som inverkar på utvecklingen i den arktiska regionen, själva förändringen, förändringens dynamik och olika tids- och rumsrelaterade dimensioner av hållbarhet i relation till regionens framtid. De centrala frågorna har att göra med förståelsen av ekonomisk, social, kulturell och ekologisk förändring. Vilka förändringar är absoluta och vilka är regressiva? Vilka är förändringens mekanismer? Hur kan man hantera förändringen?

Forskningsprogrammet vill alltså ta fram ny kunskap och nya infallsvinklar dels i anslutning till den hållbara utvecklingen av människor och gemenskaper i fråga om social verksamhet, hälsa och kultur, dels i anslutning till den hållbara användningen av arktiska miljöer och naturtillgångar. Ny kunskap behövs också i fråga om skyddet av ömtåliga arktiska ekosystem och deras ekosystemtjänster.

Forskningsprogrammet omfattar fyra sammanlänkade temaområden som inte utesluter varandra. Exempel på centrala forskningsteman listas nedan. Listan ska inte tas som en heltäckande uppräkningslista.

- *Ett gott liv i nordliga områden*
 - Karaktären och den historiska dimensionen av förändringarna i Arktis: människans roll som anpassare och aktör
 - Hur samhället fungerar och människor klarar sig i Arktis samt hur arbetet, levnadsförhållanden, gemenskap, kulturer och identiteter förändras
 - Forskning om urbefolkningens situation och kultursensitiva tjänster samt välfärdstjänsternas roll i förändringar
 - Det transkulturella och särpräglade arktiska området: holistisk forskning om etniska gruppers samexistens
 - Forskning om människans förhållande till naturen, bl.a. utveckling av metoder för att utvärdera miljörelaterade och sociala långtidsverkningar.

- *Ekonomisk verksamhet och infrastruktur i arktiska förhållanden*
 - Gränsvillkor för hållbar ekonomisk verksamhet och olika näringsgrenar samt hur dessa villkor fastställs i Arktis
 - Forskning om inventering, hållbar användning och förädling av arktiska naturtillgångar och därtill hörande logistiska system
 - Forskning om hållbara produktionssystem med låga emissioner som utvecklas för det arktiska området
 - Forskning om natur- och turismnäringar i Arktis
 - Hållbar användning av naturtillgångar, livscykelanalys och forskning om konfliktlösning.
- *Det nordliga klimatet, den nordliga miljön*
 - Långtidsdynamiken av arktiska ekosystem
 - Arktiska ekosystem och det arktiska klimatet: integrerad forskning av interaktioner och återkopplingar
 - Forskning om avrinningsområden: förändringen av markanvändningen i Arktis, näringsdynamik och kolets kretslopp
 - Hållbart utnyttjande av den arktiska naturens mångfald (inkl. genetisk mångfald) och ekosystemtjänster
 - Forskning om den naturliga miljöns hållbarhetsaspekt i Arktis: miljösäkerhet och identifiering av risker i anknytning till miljöförändring.
- *Gränsöverskridande arktisk politik*
 - Långtidsobservation av gränsöverskridande arktisk politik (historia, nuläge, prognostiserad utveckling)
 - Forskning om interaktioner mellan lokal, regional och global förvaltning och politik
 - Integrerad forskning om arktiska institutioners verksamhetsprinciper, företags samhällsansvar och samhällets ekonomiska utveckling och gränsvillkor
 - Forskning om de mekanismer och goda exempel som den hållbara utvecklingen och säkerheten i Arktis förutsätter
 - Forskning om demokrati och jämställdhet i Arktis med beaktande av urbefolkningen, könen och majoritetsbefolkningen i området.

Forskningen inom alla dessa teman ska ta hänsyn till forskningsprogrammets centrala informationsbehov. Det behövs forskningskunskap om förändringsfaktorer, förändringsdynamik och olika dimensioner av hållbarhet i relation till den arktiska regionens framtid.

Programmets temaområden är nära integrerade, mångvetenskapliga och interdisciplinära. Ett temaområde gör att man kan kombinera olika slags expertis från flera vetenskapsgrenar. En förutsättning för finansiering är att projektets forskningsplan anknyter till ett eller flera av programmets temaområden.

Av de projekt som tas med i forskningsprogrammet förväntas

- en mångvetenskaplig och interdisciplinär approach
- ett kritiskt och innovativt forskningsgrepp

- utnyttjande av existerande data och tidsserier
- konkret internationellt forskningssamarbete.

4. Genomförande

Forskningsprogrammet siktar till att främja en mångvetenskaplig och interdisciplinär approach i forskningen om det arktiska området. Finlands Akademi uppmuntrar samtliga projekt inom forskningsprogrammet att bygga upp sådant forskningssamarbete som kopplar ihop både mångvetenskaplig och interdisciplinär forskning.

4.1 Finansiering

Forskningsprogrammet för det arktiska området finansieras och koordineras av Finlands Akademi. Programmets forskningsprojekt finansieras i fyra år (2015–2018). Genom programmet vill Akademien finansiera mångvetenskaplig forskning inom forskningsprojekt och -konsortier samt stödja nationellt samarbete och nätverkande. Ett konsortium är en tidsbestämd sammanslutning av självständiga delprojekt som arbetar under en gemensam forskningsplan. Genom att systematiskt samarbeta som ett konsortium och kombinera metoder och vetenskapsgrenar strävar projekten efter att producera ett större mervärde än genom vanligt projektsamarbete. Programmet har en bevillningsfullmakt på 11 miljoner euro för år 2014.

4.2 Nationellt och internationellt samarbete

4.2.1 Nationellt samarbete

Finlands Akademis forskningsprogram för det arktiska området ska omfatta samarbete med Tekes teknologiprogram. Akademins forskningsprogram har en koppling till Tekes program "Arktiska hav" (inleds 2014) och det strategiska initiativet "Arktinen toimintaympäristö ja sen mahdollisuudet" (genomförs 2012–2013, med eventuell fortsättning). Också Tekes utlysning om spjutspetsar för Finlands rymdverksamhet (hösten 2013) hade som mål att stärka expertisen med anknytning till den arktiska verksamhetsmiljön och näringslivet.

Forskningsprogrammet för det arktiska området har också beröringspunkter med Akademins forskningsprogram Ny energi (inleds 2014), Klimatförändringen – dess konsekvenser och hur den kan bemästras (FICCA) och Hållbar hantering av akvatiska naturresurser (AKVA).

I november 2013 öppnade Akademien en riktad utlysning under namnet Hållbar ekonomisk verksamhet och infrastruktur i arktiska förhållanden. De projekt som finansieras inom denna riktade satsning kommer senare att kopplas till forskningsprogrammet för det arktiska området.

4.2.2 Internationellt samarbete

Forskningsprogrammet strävar till att selektivt skapa samarbete med forskningsfinansiärer i länder där man utför högklassig forskning som också är relevant och nyttig med tanke på den finländska forskningen inom det arktiska området.

NordForsk beslutade i juni 2013 att inleda beredningen av ett samnordiskt arktiskt forskningsprogram. Finlands Akademi deltar i programberedningen.

Akademien deltar också i finansieringssamarbetet inom EU:s ramprogram för forskning (sjunde ramprogrammet och Horisont 2020). Målet är att öka forskningssamarbetet mellan forskare från olika länder bl.a. genom att finansiera gemensamma utlysningar. Akademien deltar i samarbetet inom initiativet för gemensam programplanering för forskning inom klimatförändring (JPI Climate). Den andra JPI Climate-utlysningens tema är Russian Arctic and Boreal Systems. De finländska projekt som finansieras inom JPI Climate-utlysningen kommer senare att kopplas till Finlands Akademis forskningsprogram FICCA. Arktiska frågor kommer troligen också att ingå i initiativet för gemensam programplanering för marin och maritim forskning (JPI Oceans).

Målet är att Akademins forskningsprogram för det arktiska området ska omfatta samarbete med ryska forskningsfinansiärer. Akademien och Russian Foundation for Basic Research (RFBR) öppnade en gemensam utlysning in om geovetenskap i oktober 2013. Utlysningens teman behandlar delvis arktisk forskning. Akademien har dessutom förhandlat om finansieringssamarbete med Russian Foundation for the Humanities (RFH) och Russian Academy of Sciences (RAS).

Akademien följer aktivt beredningen av ett omfattande internationellt initiativ om arktisk forskning (Belmont Forum, Collaborative Research Action – Arctic). Också Internationella institutet för tillämpad systemanalys IIASA (International Institute for Applied Systems Analysis) satsar på arktisk forskning. Akademien har som mål att främja arktiska forskares samarbete med IIASA.

Om senare internationellt samarbete avtalas skilt.

4.3 Tidtabell

I forskningsprogrammet finansieras högst fyraåriga projekt och konsortieprojekt. Finansieringsperioden börjar den 1 januari 2015 och slutar den 31 december 2018. En noggrannare tidtabell för utlysningen och utvärderingen finns i programbeskrivningens kapitel 5. Ett inledande seminarium kommer att ordnas under vårvintern 2015. Om eventuella kompletterande utlysningar, deras finansiärer, forskningsområden, tidtabeller och ansökningsprocesser meddelas skilt.

4.4 Ledningsgruppen

I forskningsprogrammets ledningsgrupp ingår medlemmar av Akademins forskningsråd och andra expertmedlemmar. Också andra experter kan inbjudas till gruppen. Ledningsgruppen har till uppgift att

- bereda programmet och göra ett förslag till programsektionen om de projekt som ska finansieras
- föreslå till Akademiens forskningsråd och övriga finansiärer eventuella nya utlysningar och/eller tilläggsfinansiering
- leda programmet och svara för dess uppföljning
- styra koordineringen av programmet
- svara för den slutliga utvärderingen av programmet
- främja utnyttjandet av programmets resultat.

Ledningsgruppens medlemmar:

Gruppens ordförande är professor Mari Walls (forskningsrådet för biovetenskap och miljö), och vice ordförande professor Juha Pekka Lunkka (forskningsrådet för naturvetenskap och teknik). Gruppens medlemmar är professor Alfred Colpaert (forskningsrådet för biovetenskap och miljö), professor Pirjo Markkola (forskningsrådet för kultur och samhälle), professor Anneli Pohjola (forskningsrådet för hälsa), enhetschef Kimmo Kanto (Tekes), undervisningsråd Annu Jylhä-Pyykönen (Undervisnings- och kulturministeriet) och forskningsdirektör Laura Höijer (Miljöministeriet).

4.5 Programkoordinering

Forskningsprogrammet vill med hjälp av aktivt informationsutbyte och samarbete länka samman de medverkande forskningsprojekten till en enda helhet. Programkoordineringen sköts av ledningsgruppen samt programcheferna och projektsekreteraren, som utnämns av Finlands Akademi och vars uppgift är att i samarbete med de medverkande projekten arbeta för att uppnå programmets mål. Meningen är att projekten på så vis stöder varandra och att programmet leder till nya mångvetenskapliga rön. Av ledarna för de antagna projekten förutsätts därför att de förbinder sig att arbeta för programmets mål och aktivt samarbeta både under programmets lopp och i programutvärderingen efter att programmet avslutats.

De ansvariga ledarna för programmets forskningsprojekt har till uppgift att

- i enlighet med programchefens och finansiärernas anvisningar svara för och rapportera om projektets vetenskapliga framsteg och medelsanvändning
- försäkra sig om att de själva och forskargruppens medlemmar deltar i de möten, seminarier och verkstäder som programkoordinationen anordnar samt att främja informationsutbytet och samarbetet mellan programmets olika forskargrupper
- medverka i framställningen av översikter, synteser och informationsmaterial om forskningsprogrammet samt att aktivt informera om programmets framsteg och resultat på offentliga och vetenskapliga forum.

Under programmets lopp deltar forskningsprojekten i möten med slutanvändare och i annan verksamhet där information om forskningen förmedlas till olika intressentgrupper.

4.6 Utvärdering

Efter att forskningsprogrammet avslutats utvärderas dess genomförande och resultat. Hur utvärderingen konkret genomförs samt dess mål avgörs under programmets lopp, men bl.a. följande faktorer kan beaktas:

- hur programmets mål har uppnåtts
- genomförandet (koordinering, ledningsgruppens roll, medverkan i programmet)
- programmets genomslag
- nationellt och internationellt samarbete
- forskningens synlighet och publicitet.

Utvärderingen kan genomföras som en del av en bredare utvärdering av Akademiens program eller av en nationell programhelhet och i samarbete med andra nationella och internationella aktörer.

De forskargrupper som finansieras ska enligt ledningsgruppens anvisningar rapportera om hur deras projekt framskrider samt tillstålla Akademien en forskningsrapport efter att projektet har avslutats. Av rapporten ska framgå bland annat projektets vetenskapliga publikationer och de lärdomsprov som avlagts inom ramen för programmet.

5. Ansökningsanvisningar och bedömningskriterier

Utlysningen för forskningsprogrammet för det arktiska området genomförs i två steg. I det första steget lämnas in en preliminär ansökan som innehåller en planskiss (se anvisningar t.ex. i Akademiens aprilutlysning 2014). **De preliminära ansökningarna ska lämnas in senast den 29 april 2014 kl. 16.15. Ansökningstiden är bindande.** Utifrån de preliminära ansökningarna framför ledningsgruppen till programsektionen ett förslag om de projekt som bäst uppfyller programmets mål. De projekt som går vidare till det andra steget meddelas om programsektionens beslut i juni 2014.

I det andra steget lämnas in en ansökan som innehåller en fullständig forskningsplan. Dessa ansökningar ska lämnas in i Akademiens e-tjänst senast den 15 september 2014 kl. 16.15 (se anvisningar t.ex. i Akademiens aprilutlysning 2014). Ansökningstiden är bindande. Utifrån en vetenskaplig bedömning av ansökningarna och med beaktande av programmets mål bereder ledningsgruppen ett förslag till programsektionen om vilka projekt som ska beviljas finansiering. Programsektionen fattar finansieringsbesluten senast i december 2014. Om tidtabellerna för eventuella kompletterande utlysningar avtalas skilt.

De preliminära ansökningarna bedöms av en panel som består av ledningsgruppens medlemmar och eventuella andra experter. De fullständiga ansökningarna bedöms av en internationell expertpanel.

Ansökningarna bedöms enligt Akademiens allmänna bedömningskriterier för forskningsprogram (se www.aka.fi/sv > Finansiering & stöd > Bedömning). Utöver de vanliga kriterierna kommer man i bedömningen att fästa uppmärksamhet vid programmets mål, såsom de beskrivs i

programbeskrivningens kapitel 2. Detta kommer att beaktas under bedömningsblankettens punkt "Projektets lämplighet för forskningsprogrammet".

6. Mer information

Denna programbeskrivning har lagts ut på Finlands Akademis webbplats på www.aka.fi/arktiko > På svenska.

programchef
Tuula Aarnio
tfn 0295 335 146

programchef
Mikko Ylikangas
tfn 0295 335 143

projektsekreterare
Sanna Hytönen
tfn 0295 335 032

fornamn.efternamn(at)aka.fi

Fax: 0295 335 299

Adress:

Finlands Akademi
PB 131 (Hagnäskajen 6)
00531 Helsingfors